

בעניין:

1. _____ ח'לאוי, ת.ז. _____.
2. **המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר – ע.ר.**
ע"י ב"כ עוה"ד יוסי וולפסון (מ.ר. 26174) ו/או מנאל חזאן
(מ.ר. 28878) ו/או גיל גן-מור (מ.ר. 37962) ו/או עדי לנדאו
(מ.ר. 29189) ו/או לינה אבו-מוך זועבי (מ.ר. 33775) ו/או
שירין בטשון (מ.ר. 32737) ו/או חוה מטרס-עירון (מ.ר.
35174) ו/או סיגי בן-ארי (מ.ר. 37566)
מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
רח' אבו עוביידה 4, ירושלים
טל: 6283555-02; פקס: 6276317-02

העותרים

- נ ג ד -

מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית

המשיב

עתירה לצו על-תנאי

מוגשת בזו עתירה לצו על-תנאי, המכוון אל המשיב והמורה לו ליתן טעם (אם רצונו בכך):

- א. מדוע לא יאפשר את כניסת העותר 1 (להלן: **העותר**) לגדה המערבית.
- ב. מדוע לא יימנע מלפקוד כנגד העותר וילדיו את העיכוב בכניסת העותר לאזור מאז הותרה הכניסה עקרונית במרץ 2001, דהיינו: מדוע לא יסכים המשיב להכללת אשת העותר וילדיו (ולחלופין: ילדיו, למעט הבת _____) במרשם האוכלוסין של האזור.

ואלה נימוקי העתירה

העובדות

1. העותר הוא תושב הכפר אידנא, נפת חברון. הוא יליד 1949. הוא מורה במקצועו, נשוי ואב לשמונה ילדים. העותר מצוי כיום בירדן.
2. העותרת 2 (להלן: **המוקד להגנת הפרט**) היא ארגון זכויות אדם.
3. המשיב מחזיק בגדה המערבית מטעם מדינת ישראל תחת החזקה לוחמתית.
4. לפני שלושים וארבע שנים, בשנת 1970, בהיות העותר בן 21, הוא נעצר בידי חייליו של המשיב. לאחר תקופה של מעצר ללא משפט הוא הוצא מכלא באר-שבע. בגדיו ניתנו לו, וכן חתיכת לחם, עגבניה, ביצה, מים ודינר אחד. יחד עם אחרים הוא שולח לחצות ברגל את הגבול לירדן.

5. כך הפעיל אז המשיב את סמכותו (המוטלת בספק) לפי תקנה 112 לתקנות ההגנה (שעת-חירום), 1945.
6. בשנות גלותו למד העותר הוראה, נישא לנתינה ירדנית ולבני הזוג שמונה ילדים. עד עצם היום הזה עובד העותר כמורה.
7. בתאריך 26.9.2000 פנה ב"כ העותר דאז למשיב בבקשה לביטול צו הגירוש. בתאריך 29.3.2001 הודיע המשיב על אישור בקשת העותר.
- העתק המכתב מ-26.9.2000 מצורף כנספח ע/1.
- העתק המכתב מ-29.3.2001 מצורף כנספח ע/2.
8. בתאריך 26.6.2001 פנה המוקד להגנת הפרט למשיב לברר כיצד יוכל העותר לחזור לאזור בפועל. הבעיה היתה, שבידי העותר אין מסמך נסיעה של האזור, שעל-פיו הוא יכול להיכנס במעבר הגבול. על-פי רוב הבעיה מוסדרת על-ידי הוצאת רשיון ביקור לתושב שצו הגירוש בעניינו בוטל. לאחר הכניסה לאזור, ניתנת לתושב תעודת זהות.
- העתק המכתב מ-26.6.2001 מצורף כנספח ע/3.
9. בתאריך 17.10.2001 התקבלה תשובה מטעם המשיב, לפיה –
- במכתבי שבסימוכין הודעתי לך שמפקד כוחות צה"ל החליט לבטל את גירושו של הנדון.**
- אבקש להודיעך, כי המת"ק בנפת חברון הונחה לקבל את בקשת משפחתו של הנדון להזמינו לאזור ברשיון ביקור...**
- העתק המכתב מצורף כנספח ע/4.
10. משפחת העותר פעלה בהתאם, אולם בתאריך 27.2.2002 מסר הצד הישראלי במת"ק חברון לעמיתיו בצד הפלסטיני, כי הבקשה לרשיון ביקור מסורבת. ההודעה נמסרה על-פה.
11. גם העותר עצמו ניסה להסדיר את כניסתו לגדה, אולם שתי בקשות לוויזה שהגיש בשנים 2002 ו-2003 סורבו.
12. בתאריך 22.2.2004 שב המוקד להגנת הפרט ופנה ללשכת היועמ"ש של המשיב בבקשה להסדיר את כניסת העותר לגדה.
- העתק המכתב מצורף כנספח ע/5.

13. באותה תקופה אישר המשיב רישיונות ביקור בגדה לשתי נשים, נתינות זרות, הנשואות לתושבי הגדה. האישור ניתן בעקבות עתירות לבג"ץ (בג"ץ 9736/03 ובג"ץ 10004/03), אשר הוגשו לאחר שהמשיב התעלם מהפניות אליו במשך חודשים ארוכים. בידי המוקד להגנת הפרט היו פניות רבות נוספות שלא נענו תקופות ארוכות.

הח"מ עירב את עו"ד אופק מפרקליטות המדינה, אשר טיפלה באותן עתירות, וביקש שתנסה לסייע בקבלת תשובות גם בתיקים אחרים התלויים ועומדים בלשכת היועמ"ש של המשיב ללא מענה, מהם במשך חודשים ארוכים.

בהתערבותה של עו"ד אופק נקבעה פגישה לדיון בתיקים. נקבע, שבפגישה ישתתפו נציגי המוקד להגנת הפרט, סרן עמית זוכמן מלשכת היועמ"ש של המשיב וסרן יוסי נקר, ראש מדור משפטי ואזרחי במחלקה לדין בינלאומי בפרקליטות הצבאית הראשית. נקבע שהמוקד להגנת הפרט יעביר לאנשי הצבא מראש רשימת תיקים לדיון, על-מנת שניתן יהיה לדון בהם ולקבל תשובות קונקרטיות בישיבה.

בתאריך 8.2.2004 העביר המוקד להגנת הפרט ללשכת היועמ"ש של המשיב רשימה של 18 תיקים לישיבה. בתאריך 22.2.2004 הודיע המוקד על צירוף עניינו של העותר לאותה ישיבה.

העתק המכתב הנוסף מ-22.2.2004 מצורף כנספח ע/6.

14. הישיבה התקיימה בתאריך 22.3.2004. בפתח הישיבה התברר, כי אין בידי נציגי הצבא תשובות אף לא באחד מהתיקים, ולמעשה אין בסיס לדיון. עם זאת, סוכם בישיבה, כי התשובות בשני תיקים דחופים יישלחו למוקד עד לתאריך 25.3.2004. תשובות במחצית התיקים התלויים ועומדים יישלחו עד לתאריך 8.4.2004. תשובות בכל שאר התיקים יישלחו לא יאוחר משבועיים לאחר מכן (דהיינו 22.4.2004).

העתק מכתב סיכום ישיבה מטעם המוקד להגנת הפרט, מתאריך 22.3.2004, מצורף כנספח ע/7.

15. המשיב לא עמד בסיכום זה. במהלך הזמן נשלחו למוקד להגנת הפרט תשובות בארבעה מן התיקים נשוא הישיבה (ובתיק נוסף שלא נדון בישיבה), ולא יותר. בתאריך 3.6.2004 פנה המוקד להגנת הפרט ללשכת היועמ"ש של המשיב בתזכורת מקובצת בעניין 16 הפניות שנותרו ללא מענה, עם העתקים לפרקליטות המדינה ולסרן יוסי נקר מהמחלקה לדין בינלאומי בפרקליטות הצבאית.

העתק המכתב מ-3.6.2004 מצורף כנספח ע/8.

16. תזכורת נוספת לפניות התלויות ועומדות, לרבות הפנייה בעניין העותר, נשלחה בתאריך 5.9.2004.

העתק המכתב מ-5.9.2004 מצורף כנספח ע/9.

17. בנוסף להתכתבות המצורפת התנהלו אינספור שיחות טלפוניות בין עובדי המוקד להגנת הפרט לבין לשכת היועמ"ש של המשיב והפרקליטות הצבאית. אולם כל השיחות לא העלו מאום, והתחושה היא כשל מי שמטיח את ראשו בקיר אטום.

הפן המשפטי

זכותו של העותר להיכנס לאזור

18. אין כופר בזכותו של העותר להיכנס לאזור.

גם המשיב קבע במכתביו (ע/2 ו-ע/4), כי העותר זכאי להיכנס לאזור.

19. זכותו של העותר להיכנס לאזור נובעת מהיותו תושב האזור. זוהי זכות ברורה וטבעית, יסוד מוסד של עצם מעמד התושבות.

הזכות מעוגנת במשפט הבינלאומי בסעיף 12(4) לאמנה בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות:

לא תישלל מאיש באורח שרירותי הזכות להיכנס לארצו הוא.

הזכות מעוגנת במשפט החוקתי הישראלי בסעיף 6(ב) לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו.

ראו גם הסקירה של מ"מ הנשיא (כתוארו אז) חיים כהן, בבג"ץ 698/80 קוואסמה ואח' נ' שר הביטחון ואח', פ"ד לה(1) 617 בע' 635 ואילך.

20. זכותו של העותר להיכנס לאזור הושעתה בעבר על-בסיס סמכותו (הלכאורית) של המשיב על-פי תקנה 112 לתקנות ההגנה (שעת חירום), 1945. תקנה 112(1) סיפא קובעת כי:

אדם שבגינו ניתן צו גלות, יישאר מחוץ לפלסטינה (א"י), כל זמן שיישאר הצו בתקפו.

משביטל המשיב את הצו, ממילא הוסרה המניעה על כניסת העותר לאזור, ושוב אין מחסום חוקי למימוש זכותו המשפטית כתושב להיכנס לאזור.

לצורך עתירה זו, אין צורך להיכנס לשאלת סמכותו של המשיב להוציא צווי גירוש. מדובר בשאלה תיאורטית לאור זה שצו הגירוש כנגד העותר לא קיים כבר מזה שלוש שנים וחצי.

21. בהעדר מחלוקת על כניסת העותר לאזור, נותרת השאלה מדוע המשיב אינו מאפשר את כניסת העותר לאזור בפועל. המשיב שולט בגשרי הירדן. מעבר תושבים בגשרים כרוך ככלל בהצגת מסמך נסיעה פלסטיני – אולם מאחר שהעותר גורש מהאזור לפני שנים רבות, אין כזה בידי. נחוץ היה למצוא הסדר בירוקרטי שיאפשר את מעבר העותר במעברי הגבול. על-פי רוב הפתרון של המשיב הוא בהוצאת רישיון ביקור. בין אם זה הפתרון ובין אם אחר, מן הדין היה שהמשיב יפתור את הסוגיה הטכנית הזו במהירות ראויה.

החובה ליתן מענה בתוך זמן סביר

22. אחד מאדני המשפט המינהלי הוא חובתה של רשות מינהלית להשיב לפניות המועברות אליה בתוך זמן סביר. טיפול יעיל ומהיר בפניות הוא מיסודותיו של מינהל תקין.

23. על המשיב לטפל בפניות אליו בהגינות, בסבירות, ובמהירות ראויה.

על רשות מוסמכת לפעול בסבירות. סבירות משמעה גם עמידה בלוח זמנים סביר.

בג"צ 6300/93 המכון להכשרת טוענות בית דין נ' השר לענייני דתות, פ"ד מח(4) 441, 451.

ור' גם: ע"א 4809/91 הוועדה המקומית לתכנון ולבניה, ירושלים נ' קהתי ואח', פ"ד מח(2) 190, 219; בג"ץ 3680/95 טבריה נ' משרד הפנים, תק-על 96(1) 673.

24. חובתו של המשיב לטפל בבקשות בזריזות ראויה מעוגנת גם בסעיף 5 לצו בדבר פרשנות (אזור הגדה המערבית) (מס' 130), תשכ"ז-1967, הקובע:

מעשה שלא נקבע, או שלא ניתן זמן לעשייתו, בתחיקת ביטחון, יש לעשותו בכל המהירות הראויה ולחזור ולעשותו כל אימת שנוצרו המסיבות שנקבעו לעשייתו.

על-פי החוק לתיקון סדרי המנהל (החלטות והנמקות), תשי"ט-1958, עובד ציבור מחויב להשיב לבקשה להפעלת סמכות על-פי דין בתוך 45 יום מקבלת הבקשה.

25. בענייננו הפר המשיב את כל הנורמות האפשריות בהקשר לזמן המענה הסביר – הן אלו שבדין המינהלי הכללי, הן זו שבחקיקה הצבאית. ולא מדובר בחריגה צנועה ממסגרות הזמן הסבירות אלא במדיניות כללית וגורפת של אי-מענה שיטתי.

26. טיפול בפניות בזמן סביר הוא מיסודותיו של הממשל התקין. בהעדר טיפול בפניות אין מערכת מינהלית מתפקדת, וחיי הפרט והציבור נפגעים. הממשל מסכל את תפקודו הוא ומנהיג מלמעלה תנאים של אנרכיה שלטונית. ממשל צבאי הנוהג כך זונח את חובתו שבמשפט הבינלאומי להבטיח את החיים התקינים בשטח הכבוש.

27. מינהל המזניח את הטיפול בפניות, מתעלם מהן ומניחן להעלות אבק בקלסר כלשהו או במגירה כלשהי – זהו מינהל קלוקל, מינהל המתנכר לאוכלוסייה אותה הוא משרת, מינהל שבמקום להיות משרת הציבור וממלא חובה הופך עצמו לרודן אטום, הרומס את זכויות התלויים בו ושוחק אותם במבוכי הבירוקרטיה.

28. לעניין מהירות המענה בעניין זה ישנה חשיבות מובהקת לכך שזכות התושבות היא זכות יסוד, עליה נבנות אינספור זכויות אחרות. מולדתו של העותר היא בגדה המערבית. כאן בילה את שנות ילדותו. כאן גרים בני משפחתו. כאן יש בבעלותו בית ואדמה. אחרי למעלה משלושים שנים של גלות כפויה, מבקש העותר לשוב אל אדמתו והוא בן 55 – והאדם, ידענו, הוא תבנית ארץ מולדתו.

השלכות הסחבת: הסעד השני

29. לשיהוי בטיפול המשיב בהכנסת העותר לאזור, מאז שהותרה הכניסה עקרונית בחודש מרץ 2001, ישנה השלכה ישירה על הזכויות המשפחתיות של העותר.
30. על-פי הדין החל באזור, ילדיו של תושב זכאים להירשם כתושבי האזור. הרישום של ילדים עד גיל 16 נעשה באמצעות הרשות הפלסטינית, אך אין לו נפקות בפועל אם המשיב אינו מכיר בתוקפו. לפי נהלים שהכתיב המשיב (ושחוקיותם מוטלת בספק כשלעצמם), הרישום אפשרי רק כאשר הילד מצוי באזור. נכון למרץ 2001 היו חמישה מילדיו של העותר מתחת לגיל 16. שניים מהחמישה עברו מאז את גיל 16.
31. בנוסף, על-פי מדיניות המשיב, רשאי מגורש, שצו הגירוש נגדו בוטל, לחזור לאזור עם אשתו ועם ילדיו – בנים רווקים עד גיל 22 ובנות רווקות בכל גיל. נכון למרץ 2001 היו כל ילדיו של העותר מתחת לגיל 22. כיום שניים מהם מעל גיל 22. רק אחת מבנותיו, _____, נשואה.
32. את זכאותם של ילדיו של העותר לתושבות באזור יש לבדוק בהתאם לנתונייהם בעת שהוסרה המניעה המשפטית מחזרת אביהם לגדה המערבית – דהיינו נכון לתאריך החלטת המשיב, עליה נמסר למוקד להגנת הפרט בתאריך 29.3.2001. אם לא כן, הרי שזכויותיו המהותיות של העותר לחיי משפחה וזכויות ילדיו לתושבות ייפגעו רק בשל הסחבת הביורוקרטית של המשיב.
33. לא ייתכן שהסחבת שנקט המשיב תביא הלכה למעשה להנצחת תוצאות הגירוש של העותר, על-ידי כך שחזרתו של העותר לאזור תהיה כרוכה בפירוק משפחתו – אשר בנה בחו"ל בשל הגלות הכפויה שכפה עליו המשיב כאשר שילחו לירדן לפני למעלה משלושים שנה, ודינר ועגבניה בידו.
- מאחר שהעותר מצוי בירדן, ואינו יכול להיכנס לשטחים או לישראל, נחתם התצהיר המצורף לעתירה בפני עו"ד ירדני ושוגר למשרדי המוקד להגנת הפרט בפקס. באופן זה הוא מצורף לעתירה. גם ייפוי הכוח מהעותר ניתן באמצעות הפקס.
- מכל הטעמים הללו מתבקש בית-המשפט הנכבד להוציא צו על-תנאי כמבוקש בראש העתירה, ולאחר קבלת תשובת המשיב, להפוך את הצו להחלטי ולהשית על המשיב את הוצאות העותרות ושכר-טרחת עו"ד.

ירושלים, 29 בנובמבר 2004

יוסי וולפסון, עו"ד
ב"כ העותרות

(ת.ש. 15177)

תרגום תצהיר

אני הח"מ, _____ ח'לאווי, ת.ז. _____, נושא דרכון ירדני מס' _____, לאחר שהוזהרתי כי עלי לומר את האמת וכי אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, מצהיר בזה בכתב כדלקמן:

1. אני עושה את תצהירי זה בתמיכה לעתירה בעניין כניסתי לגדה המערבית.
2. אני העותר 1.
3. הפרק העובדתי שבעתירה תורגם לי לערבית. העובדות הנוגעות לי הן אמת. העובדות הנוגעות לטיפול המוקד להגנת הפרט בענייני הן אמת למיטב ידיעתי, בהתאם למה שנמסר לי מהמוקד להגנת הפרט.
4. הריני להצהיר כי זהו שמי, זוהי חתימתי ותוכן תצהירי זה אמת.

המצהיר

הנני מאשר בזה כי בתאריך 23.11.2004 הופיעה בפני עורך דין חסן יונס עבדאללה סויטי בעמאן, ירדן, הנ"ל, שהזדהה בפניי באמצעות דרכון ירדני מס' _____, ואחרי שהוזהרתי כי עליו להצהיר את האמת וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר את נכונות הצהרתו הנ"ל וחתם עליה.

חתימת עורך-הדין